

2018-05-23

TJÄNSTESKRIVELSE
KFKS 2018/68

Kommunstyrelsen

Utgångspunkter för nämndernas förslag till mål och budget 2019–2021 – ”ramärendet”

Förslag till beslut

1. De ekonomiska ramar som redovisas i bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteskrivelse den 23 maj 2018 ska ligga till grund för nämndernas budgetförslag avseende driftbudgeten.
2. Kommunstyrelsens verksamhetsutskott ska i budgetförslag för produktionsverksamheterna ange och beskriva de beräknade resultaten för respektive år 2019-2021. Detta ska följa föreslagna resultatkrav på 0,5 procent motsvarande 10,3 miljoner kronor för Valfärd skola och 2,9 miljoner kronor för Valfärd samhällsservice.
3. Kommunstyrelsens arbetsutskott ska för resultatenheter inom myndighets- och huvudmannorganisationen ange och beskriva de beräknade resultaten för respektive år 2019-2021.
4. Nämndernas, Nacka energi AB och Nacka vatten och avfall ABs förslag till mål och budget ska i förekommande fall omfatta förslag till ändringar i taxor och innehålla förslag om checknivåer. Om taxorna saknar indexreglering ska förslag med reglering tas fram.
5. Nämndernas förslag till mål och budget ska omfatta de motioner som remitterats för beredning i det ärendet.
6. Nämndernas, Nacka energi AB och Nacka vatten och avfall ABs förslag till mål och budget ska lämnas till stadsledningskontoret senast den 30 september 2018.
 - a) Nämnderna, ekonomidirektören och trafik- och fastighetsdirektören ska i sina förslag till mål och budget 2019-2021 redovisa följande särskilda uppdrag: Nämnderna ska utifrån de av kommunfullmäktige beslutade övergripande målen, ange fokus för de tre kommande åren samt resultatindikatorer med årsmål.
 - b) Nämnderna ska beskriva utmaningar och möjligheter inom nämndens verksamhetsområde fram till år 2035.

- c) Nämnderna ska redovisa jämförelser med liknande kommuner avseende kostnadsnivå och effektivitet i verksamheten.
- d) Ekonomidirektören ges i uppdrag att utreda differentierad indelning av PO-pålägg.
- e) Trafik- och fastighetsdirektören ges i uppdrag att se över hyressättning av sociala bostäder

Sammanfattning

Detta ärende handlar om att kommunstyrelsen ska ange ekonomiska ramar och budgetdirektiv till nämnderna inför deras arbete med förslag till mål och budget för perioden 2019-2021.

Skattenettoökningen beräknas till cirka 308,8 miljoner kronor 2019 med oförändrad skattesats, samtidigt ökar kostnaderna. Nämndernas sammantagna volymökningar 2019 beräknas uppgå till cirka 197,8 miljoner kronor, störst ökning finns inom utbildningsnämnden och arbets- och företagsnämnden.

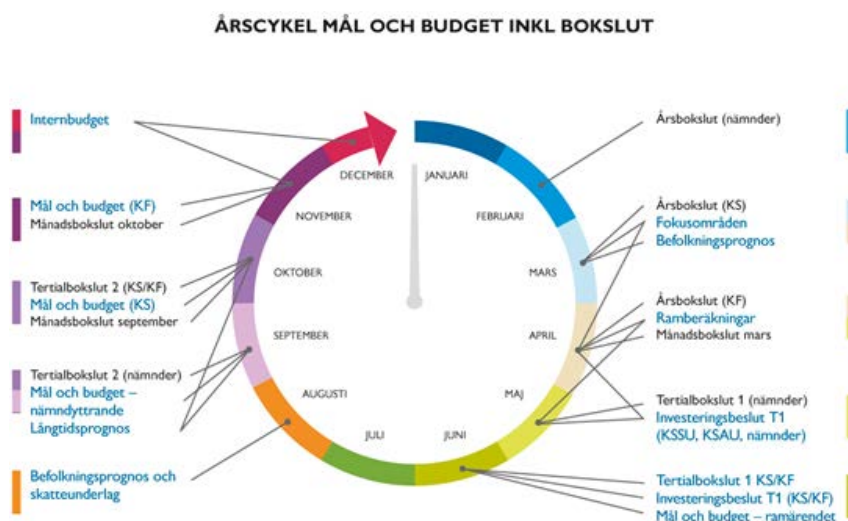
Utrymmet för satsningar och kompensation för löner och priser är mycket begränsat, därför föreslås ingen generell pris- och lönekomensation för år 2019-2021. Personalomkostnads-pålägget lämnas oförändrat jämfört med 2018. En utredning om differentierade personalomkostnads-pålägg ska genomföras inför höstens mål och budget.

Investeringarna beräknas uppgå till 3,3 miljarder kronor under åren 2018-2021. Låneskuldens årliga ökning beräknas till cirka 1 miljard kronor.

Mål och budget – ramärendet

I ramärendet föreslås ekonomiska ramar för nämnderna för de tre kommande åren. Som grund till ramärendet ligger bedömningar av storleken på kommunens intäkter och kostnader under budgetperioden. Befolkningsutvecklingen är en viktig bas för såväl intäkts- som kostnadsutvecklingen. I bedömningen av skatteintäkter, statsbidrag och utjämning är Sveriges kommuner och landstings prognoser om utveckling av bland annat ekonomi, befolkning, arbetade timmar i riket ett viktigt underlag. De kostnadsförändringar som beaktas i ramärendet är främst de som beror på volymutveckling, det vill säga att det blir fler, eller färre, personer i verksamheterna utifrån den prognostiserade befolknings-utvecklingen.

Utifrån det ekonomiska utrymme som de prognostiserade intäkterna och kostnaderna skapar föreslås ekonomiska ramar och förutsättningar för nämnderna. I ramärendet ger kommunstyrelsen uppdrag till nämnderna. Utifrån nämndernas förslag till mål och budget tar kommunstyrelsen fram ett samlat förslag till mål och budget för kommunen i oktober. Beslut om mål och budget för de kommande tre åren tas slutligen av kommunfullmäktige i november.

Förutsättningar i arbetet med mål och budget 2019–2021

Samhällsekonomin och kommunerna

Högkonjunkturen i den svenska ekonomin fortsätter att förstärkas i år och tillväxten är hög. Sverige får draghjälp av den breda återhämtningen i omvärlden, framför allt i euroområdet, vilket i sin tur gynnar den svenska exportindustrin. Under 2019 väntas exporten öka långsammare och ökningstakten avtar än mer åren därefter. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) räknar med att bruttonationalprodukten (BNP) ligger kvar på samma nivå 2018 som under 2017, det vill säga omkring 3 procent och 2,1 procent år 2019.

Konjunkturen når sin topp 2019

Investeringarna i näringslivet ökar snabbt i år och bidrar därmed till en fortsatt stark investeringstillväxt. Växande befolkning och starka offentliga finanser gör också att andra typer av investeringar kommer öka i god takt under 2018. Staten väntas bland annat öka infrastrukturinvesteringarna i väg och järnväg de kommande åren. En växande befolkning samt fler barn och äldre driver också på investeringstakten i kommunerna framför allt kommer byggandet av till exempel förskolor, grundskolor samt gruppboenden och äldreboenden att öka. Däremot kommer bostadsinvesteringarna att minska framöver, om än med viss eftersläpning. Osäkerheten om utvecklingen är dock stor. Under 2019 väntas högkonjunkturen nå sin topp och ekonomin når ett normalt läge 2020 och 2021. Framför allt blir penningpolitiken stramare med högre räntor som följd. Den höjda räntan påverkar konsumtion och investeringar negativt. Trots en höjning kommer räntorna att vara fortsatt låga i ett historiskt perspektiv.

Stark inhemsk konsumtion 2018

Under året väntas en fortsatt ökning av hushållens konsumtion. Regeringens satsningar i budgeten för 2018 riktar sig i många fall till grupper som kan antas konsumera en stor andel av den ökade disponibla inkomsten som blir resultatet av åtgärderna. Det gäller till exempel sänkt skatt för pensionärer, höjt barnbidrag, höjt studiemedel samt höjt tak till sjuk-

försäkringen. Detta bidrar till att hålla uppe konsumtionsökningen. Dock kan situationen på bostadsmarknaden, med sjunkande bostadspriser och utökade amorteringskrav göra att hushållen blir mer försiktiga rörande sin konsumtion och istället ökar sitt sparande.

Den offentliga konsumtionen väntas under 2018 att öka mer än förra året till följd av satsningar i budgetproposition för 2018. Inom staten är det främst höjda utgifter inom försvaret, rättsväsendet, utbildning och kommunikation (infrastruktur) som höjer konsumtionen. Under perioden 2019–2021 väntas minskade statsutgifter i samband med att budgetsatsningarna inte blir lika omfattande och finanspolitiken blir mer åtstramande.

Den kommunala konsumtionen ökar också under 2018 men utifrån mer normala nivåer än under de senaste årens tvära kast. Bland annat kommer kostnaderna för asylmottagandet att vara lägre jämfört med 2017. Men höjda generella statsbidrag och en fortsatt god ökning av skatteintäkterna ger större utrymme för kommunerna till ökad konsumtion i och med ett ökat behov av skolor, vård och omsorgsplatser. Bristen på vissa yrkesgrupper såsom lärare och socialsekreterare dämpar dock konsumtionsökningen.

Nästa år och framöver är utrymmet för att öka konsumtionen i kommunerna mindre då skatteintäkterna ökar långsammare och statsbidragen minskar. Minskade kostnader för asylmottagandet bidrar också till att dämpa konsumtionen. Även investeringarna sjunker men ligger på en historiskt sett hög nivå då den demografiska utvecklingen tyder på ett fortsatt stort behov av investeringar i skola, vård och omsorg.

BNP-utveckling samt skatteunderlagets utveckling, utfall och (SKL-) prognos

	2017	2018	2019	2020	2021
BNP-utveckling	2,7	2,9	2,1	1,4	1,6
Faktiskt skatteunderlag	4,5	3,8	3,2	3,1	3,7
Realt skatteunderlag	1,3	1,4	0,5	0	0,6

Nedgången i arbetslöshet stannar av

Arbetsmarknaden har utvecklats mycket starkt under inledningen av 2018. Jobbtillväxten har ökat kraftigt och arbetslösheten har också sjunkit. Det gäller särskilt för inrikes födda, men många utrikes födda har också fått jobb. Dock har arbetslösheten i denna grupp sjunkit långsammare, då inflödet på arbetsmarknaden av nyanlända har varit stort. Jobbtillväxten kommer att vara fortsatt stark under första hälften av 2018 och under året beräknas mellan 50 000–70 000 fler få jobb.

Samtidigt är antalet lediga jobb på historiskt höga nivåer. Detta kan ses som en försämrad matchning mellan lediga jobb och arbetslösa. En stor andel av de som är arbetslösa står långt ifrån arbetsmarknaden, vilket kommer att förvärra arbetskraftsbristen ytterligare. Det gäller speciellt för kommunsektorn men också inom industrin och tjänstesektorn. Detta medför till en viss avmattning i jobbtillväxten under andra hälften av 2018 och åren därefter. Arbetslösheten i riket bedöms sjunka till strax över 6 procent i år.

Stigande inflation och en penningpolitik i mer åtstramande riktning

Löneökningarna har fortsatt att utvecklas relativt måttligt trots stor arbetskraftsbrist. Låga avtalade löneökningar bidrar till ett lågt kostnadstryck och låga inflationsförväntningar 2018. Även i kommunsektorn dämpas löneökningstakten i år, men är högre än i näringslivet. Under 2019 och framåt blir arbetskraftsbristen alltmer påtaglig och bedöms leda till ökat lönetryck. Bedömningen som flertalet prognosinstitut gör är att inflationen kommer att ligga under 2 procent i år för att 2019 stiga till Riksbankens inflationsmål om 2 procent. Det innebär att Riksbanken avvaktar med att höja reporäntan till början av 2019. Kommande år väntas inflationen i högre grad drivas av ökade löneökningar, stigande producent- och konsumentpriser och högre boräntor.

Kommunernas ekonomi

Kommunerna redovisade ett starkt resultat 2017 som uppgick till cirka 24 miljarder kronor vilket motsvarar 4,4 procent av skatteintäkterna och generella statsbidrag. I dessa siffror ingår ökade skatteintäkter, ökade statsbidrag och ovanligt stora exploateringsvinster. Det innebär att kommunerna klarar de 2 procent som kan sägas utgöra sektorns tumregel för god ekonomisk hushållning. För Nacka kommun blev resultatet 2017 mycket bra. Kommunen redovisade ett ekonomiskt resultat på 697 miljoner kronor, vilket motsvarar drygt 3,2 procent av skatter och bidrag. För 2018 väntas resultatet för kommunerna bli relativt lägre.

Investeringarna har ökat under en längre tid och kommer att fortsätta öka i något lägre takt under de kommande åren. Konsekvensen av en ökad investeringsvolym är ökade driftkostnader som kommer att ta allt större utrymme i kommunernas driftbudgetar.

Svagare tillväxt av skatteunderlaget

Ökningstakten i skatteintäkterna avtar något under 2018 än tidigare år. Detta följer av en svagare tillväxt i det kommunala skatteunderlaget. Framst är det antalet arbetade timmar i ekonomin och löneutvecklingen som styr skatteunderlaget, men även pensioner och andra beskattningsbara transfereringar påverkar. Antalet arbetade timmar har ökat starkt under årets början, men ökningstakten bedöms under resten av 2018 och 2019 bli lägre. Under 2020 minskar antalet arbetade timmar och 2011 ökar de marginellt. Detta sätter ett tydligt avtryck i skatteunderlaget som ökar allt långsammare under perioden 2018–2021. Även pensionsinkomsterna ökar i långsammare takt från och med i år. Detta i kombination med fortsatt höga investeringsbehov väntas leda till sämre ekonomiska resultat för kommunerna dessa år.

Regeringens vårändringsbudget och ekonomiska vårproposition

Regeringen har lagt fram sin vårändringsbudget (som avser ändringar av budget för innevarande år) och vårproposition (som anger inriktning för kommande år). SKL har i cirkuläret 18:17 sammanfattat de förslag som påverkar kommunerna (beloppen avser hela riket):

- 350 miljoner kronor går till digitalisering inom funktionsomsorgen och äldreomsorgen med riktat statsbidrag för investeringar i välfärdsteknik. Exempelvis mobila larm eller applikationer i mobiler eller surfplattor. Oklart vilken myndighet som fördelar pengarna.
- 10 miljoner kronor till ökad kunskap om den nya lagen (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutet hälso- och sjukvård och de verktyg som finns för en välfungerande samverkan.
- Inom arbetsmarknad och arbetsgivarfrågor föreslår regeringen 400 miljoner kronor till extratjänster och 100 miljoner kronor föreslås för att ordna sommarjobb inom exempelvis äldreomsorgen och förskolan till ungdomar som slutar årskurs 9 samt årskurs 1 eller 2 på gymnasiet 2018. För att förebygga sexuella trakasserier i arbetslivet går 25 miljoner kronor till olika informations- och utbildningsinsatser på arbetsplatserna. Av de 25 miljonerna går 10 miljoner kronor till Arbetsmiljöverket och 15 miljoner kronor till de regionala skyddsombuden.
- Minskat stöd för Nystartsjobb och yrkesintroduktion med 495 miljoner kronor.
- Svenska för invandrare (SFI) får 60 miljoner kronor för kvalitetshöjande insatser. Vuxenutbildning får 50 miljoner kronor för att öka deltagandet i studier.
- Satsningar på ytterligare 200 miljoner kronor för att ensamkommande barn ska bo kvar i den kommun de vistas i. Totalt blir det 395 miljoner kronor för 2018. Ska fördelas på ”annat vis” än tidigare fördelning.
- 50 miljoner kronor för läsfrämjande insatser och inköp av litteratur vid förskolor. Kulturrådet fördelar idag medel till läsfrämjande insatser runt om i landet och ger stöd till inköp av litteratur.
- 50 miljoner kronor till att utveckla sex- och samlevnadsundervisningen i skolan genom kompetensutvecklingsinsatser.
- 25 miljoner kronor till insatser mot sexuella trakasserier, våld och kränkande behandling. Utbildningsinsatser inom socialtjänsten i syfte att motverka våldsproblematik.
- Satsningar inom kultur och fritid. Bland annat 10 miljoner kronor på mer kultur till fler barn och ungar, 10 miljoner kronor för att ge bättre förutsättningar för barn och

ungas idrottande och 50 miljoner kronor för satsningar inom fritidsverksamhet för att exempelvis öka tillgängligheten.

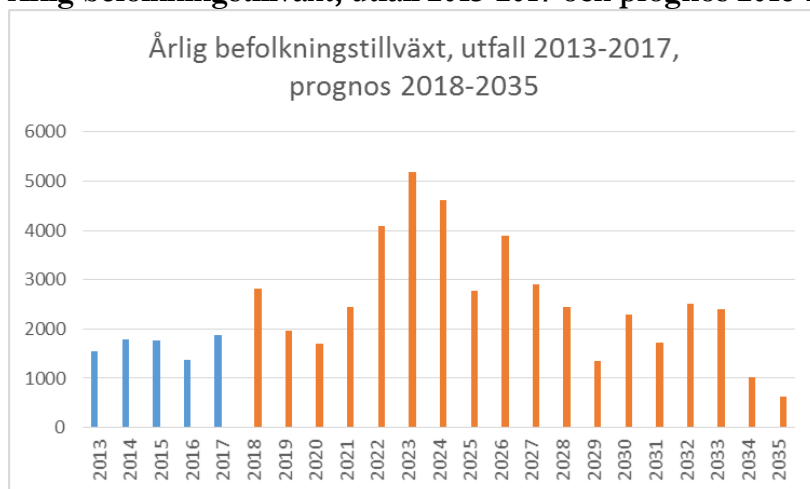
- Ökad byggbonus 95 miljoner kronor (gjordes en sänkning inför 2018 med 500 miljoner kronor). Totalt delas 1,4 miljarder kronor ut.

Befolkningsutveckling i Nacka

När rikets invånarantal har passerat 10 miljoner har även folkmängden i Nacka passerat 100 000 vilket motsvarar ungefär en procent av Sveriges befolkning. Befolkningsökningen har under första tertialet 2018 varit något högre än motsvarande period föregående år. Vid årsskiftet 2017/2018 var antalet invånare 101 231 och i månadsskiftet april/maj var antalet Nackabor 101 831, det vill säga en ökning med 600 personer. Detta kan jämföras med en ökning på cirka 400 personer under motsvarande period 2017. Enligt befolkningsprognosen väntas invånarantalet vara 104 047 vid årsskiftet 2018/2019 vilket innebär en befolkningsstillväxt på ungefär 2 816 personer 2018.

Under budgetperioden kommer befolkningsstillväxten att tillta i takt med att byggandet och antalet färdigställda bostäder ökar, och ligga på en högre nivå i slutet av budgetperioden. Osäkerhet finns framöver kring hur utvecklingen på bostadsmarknaden påverkar byggandet.

Årlig befolkningsstillväxt, utfall 2013-2017 och prognos 2018-2035

Ser man till befolkningsutveckling i olika åldersgrupper så tilltar ökningstakten av antalet barn i förskoleåldern under budgetperioden, i och med att inflyttningen ökar. Som en följd av en period med relativt låg nivå på byggandet i Nacka under den senaste femårsperioden och därmed en relativt låg inflyttning och ett minskande antal barn i 6-9 års åldern, så kommer under budgetperioden antalet skolbarn 10-12 år börja sjunka. Det sker däremot en kraftig ökning av antalet skolbarn 13-18 år och äldre under budgetperioden. Denna åldersgrupp kommer att öka med drygt 275-384 barn per år under 2019-2021. Under perioden tilltar ökningen av antalet elever i gymnasieålder. Prognosen för utvecklingen av antalet förskolebarn (särskilt yngre) är av naturliga skäl mer osäker än prognosen för äldre barn, då inflyttning till kommunen (och därmed nya bostäder) samt födelsetal styr antalet i

hög grad. En hög andel av skolbarnen bor redan i kommunen och är lättare att prognostisera, även om det sker in- och utflyttningar av dessa också.

Antalet äldre personer ökar kraftigt, men det är främst yngre äldre som ökningen gäller. Antalet personer 85 år och äldre ökar måttligt.

Folkmängd per åldersgrupp

Ålder	Utfall -->			Prognos -->			
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1-5 år	7 011	6 962	6 965	7 114	7 131	7 208	7 398
6-9 år	6 159	6 203	6 194	6 125	6 175	6 206	6 263
10-12 år	4 302	4 444	4 562	4 729	4 808	4 806	4 759
13-15 år	3 709	3 939	4 278	4 410	4 535	4 627	4 782
16-18 år	3 397	3 461	3 595	3 827	4 021	4 313	4 434
19-24 år	6 482	6 336	6 212	6 509	6 636	6 718	7 060
25-64 år	50 214	50 972	51 961	53 498	54 451	55 250	56 481
65-84 år	13 609	13 932	14 251	14 544	14 880	15 113	15 403
85-w	1 927	1 927	1 969	2 012	2 033	2 103	2 160
Total folkmängd	97 986	99 359	101 231	104 047	106 019	107 720	110 169

Förändring av antal personer per år

Ålder	Utfall		Prognos -->		
	2017	2018	2019	2020	2021
1-5 år	3	149	18	77	190
6-9 år	- 9	- 69	50	31	56
10-12 år	118	167	79	3	47
13-15 år	339	132	125	93	155
16-18 år	134	232	194	292	121
19-24 år	- 124	297	127	82	342
25-64 år	989	1 537	953	799	1 231
65-84 år	319	293	336	232	291
85-w	42	43	22	69	57
Total befolkningsförändring	1 872	2 816	1 972	1 701	2 450

Kommunens utgångsläge

Kommunen hade ett positivt resultat 2017. Årets resultat blev 697 miljoner kronor, vilket var 531 miljoner kronor bättre än budget. Försäljning av mark, högre skatteintäkter och överskott i de flesta nämnder ligger bakom det positiva resultatet. Åtta av tio nämnder redovisade en budget i balans eller överskott. Två nämnder, hade underskott kommunstyrelsen samt arbets- och företagsnämnden. Underskotten inom kommunstyrelsen fanns främst inom Valfärd samhällsservice den kommunala produktionsverksamheten med ökade kostnader för seniorboendet Sjötäppan och omsorgsverksamheten samt enheten för fastighetsförvaltning där framförallt kostnader för sociala bostäder och omställning varit höga. Inom arbets- och företagsnämnden beror underskottet främst på att antalet hushåll med nyanlända som sökt ekonomiskt bistånd har ökat samt högre kostnader för mottagandet av ensamkommande barn och unga.

Investeringsvolymen var under 2017 den högsta någonsin med 1,1 miljard kronor. Av dessa investerades 300 miljoner kronor i skolor och förskolor. Hög investeringsnivå samtidigt som låneskulden uppgick till historiskt låg nivå med 250 miljoner kronor bygger en stark ekonomi. Under hösten var kommunen också lånefri en period. Soliditeten steg kraftigt med 4,8 procentenheter till 44,5 procent, vilket är en långsiktigt hållbar nivå. Den stärkta ekonomistyrningen fortsätter att ge resultat.

Prognosen för kommunens resultat 2018 som tagits fram i samband med tertialbokslut 1 visar att kommunens ekonomiska läge är försämrat sedan årsbokslutet för 2017. Prognosen för årets resultat är 117 miljoner kronor, vilket är 56 mnkr lägre än budget. Det är framförallt inom kommunstyrelsen och arbets- och företagsnämnden som de större underskotten finns. Det handlar främst om obalanser inom enheten för fastighetsförvaltning och inom flyktingverksamheten. Ett aktivt åtgärdsarbete pågår för att minska underskotten.

Kommunens skuldsättning fortsätter att vara historisk låg och var vid utgången första tertialet i år 400 miljoner kronor eller cirka 4 000 kronor per invånare. Den låga skuldsättningen beror delvis på att placerade medel från mark och fastighetsförsäljning och ett bra ekonomiskt resultat som har kunnat användas till att finansiera investeringar. För år 2018 prognostiserar nämnderna i tertialrapport 1 en investeringsvolym på cirka 1,2 miljarder kronor. Planerade investeringar för åren 2018-2021 omsluter 3,3 miljarder kronor.

God ekonomisk hushållning

Den sammantagna bedömningen vid tertialbokslut 1 2018 var att kommunen har en god ekonomisk hushållning. Prognosen för helåret kräver åtgärder för att vidhålla den goda ekonomiska hushållningen. Enligt kommunallagen ska kommunfullmäktige fastställa riktlinjer för god ekonomisk hushållning. För verksamheten ska anges mål och riktlinjer som är av betydelse för god ekonomisk hushållning och likaså för ekonomi ska anges de finansiella mål som är av betydelse. Riktlinjerna ska ha en långsiktig och strategisk inriktning medan målen ska precisera inriktningen för den kommande budgetperioden. I Nacka kommun innebär god ekonomisk hushållning att:

- Uppfyllelsegraden av de övergripande målen är god.
- Kommunens resultatöverskott och soliditet ska ligga på en långsiktigt hållbar nivå.
- Kommunen ska sträva efter en hög självfinansieringsgrad av investeringar, både inom ramen för stadsutveckling och för övriga investeringar.

För att bättre bedöma kommunens ekonomiska ställning har kommunfullmäktige beslutat om fyra finansiella resultatindikatorer. De finansiella målen för budgetperioden, av betydelse för god ekonomisk hushållning, är:

Finansiella resultatindikatorer
Resultatöverskott (>2 %)
Soliditeten ska öka över tid (>38%)
Stadsutvecklingen ska vara självfinansierad över en femårsperiod
Övriga investeringar ska självfinansieras till 50 procent

Det är viktigt att kommunen har en långsiktigt hållbar resultatnivå och för perioden 2019-2021 är målet att kommunens resultat ska uppgå till minst 2 procent av skatter och bidrag. Soliditeten visar hur stor andel av kommunens tillgångar som är finansierade med eget kapital, målet är att den ska öka under perioden. Självfinansieringsgraden visar i vilken mån kommunen lyckas finansiera sina investeringar med eget kapital. Det är av stor vikt att följa måttet i Nacka då kommunen står inför en period av stark tillväxt. Två mått följer självfinansieringsgraden: stadsutvecklingsekonomi ska vara självfinansierad över en femårsperiod och övriga investeringar ska vara självfinansierade till 50 procent.

Med det prognostiserade resultatet nås kommunens mål för resultatöverskott i den ordinarie verksamheten på minst 2 procent, vilket är positivt för kommunens förmåga att finansiera kommande investeringar med egna medel. Verksamhetsanalyserna för första tertiet visar att Nacka har goda förutsättningar för att möta och utforma framtiden utifrån kommunens fyra övergripande mål. Bedömningen i vid första tertialen för 2018 är att den övergripande måluppfyllelsen ser ut att bli god för året. Nacka är en mycket attraktiv skolkommun. Många vill bo i Nacka och det byggs och planeras för framtiden. Nacka arbetar aktivt för att stödja nyanlända Nackabor till egen bostad och försörjning. Samhällsservice bedrivs i alla kommunens delar och flertalet verksamheter arbetar med att minska miljöbelastning på olika sätt. Även måluppfyllelsen ser ut att bli god när det gäller kommunens finansiella indikatorer.

Det finns utmaningar inom fastighetsverksamheten och arbets- och företagsnämnden att vidta åtgärder för att balansera ekonomin med budget.

Kommunens övergripande mål

De övergripande målen, som gäller för all verksamhet, är: Bästa utveckling för alla, Attraktiva livsmiljöer i hela Nacka, Stark och balanserad tillväxt och Maximal nytta för skattepengarna. Utifrån de övergripande målen fastställer kommunfullmäktige nämndernas fokusområden under budgetperioden.

Kommunens vision *öppenhet och mångfald* samt den grundläggande värderingen *förtroende och respekt för människors kunskap och förmåga och deras vilja att ta ansvar* är styrande för och genomsyrar all verksamhet som bedrivs i kommunen och alla beslut som fattas.

Nacka kommuns styrmodell

NACKAS STYRMODELL

Ekonomiska ramar 2019-2021

I samband med mål och budget beslutas om budget för nästkommande år samt plan för de därefter följande två åren. Det är av stor vikt att så tidigt som möjligt bedöma de ekonomiska förutsättningarna för de kommande åren. Varje år görs jämförelser med vad som angavs i plan föregående år.

Följande förutsättningar gäller i budgeten 2019-2021.

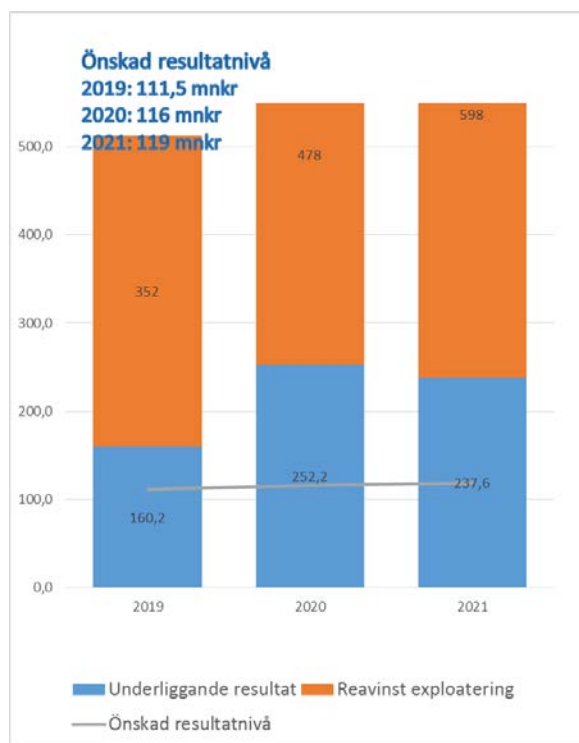
- Pris- och lönekomensation 0 procent 2019, 0 procent 2020-2021
- Personalomkostnadspålägget (PO-pålägget) enhetligt fram till 65 års ålder, är oförändrat på 42,08 procent
- Internräntan sänks till 2,0 procent
- Internhyra lämnas oförändrad för 2019
- Återställande av resultat för produktionsverksamheter med 0,5 procent
- Oförändrad skattesats om 18,43

För mer detaljerad information, se avsnittet ekonomiska förutsättningar.

Resultatet

De föreslagna ramarna ger ett resultat på 512 miljoner kronor för 2019, vilket ger en resultatandel på 2,9 procent. I resultatet finns exploateringsreavinster med 352 miljoner kronor, vilket medför ett underliggande resultat för den löpande verksamheten på 160 miljoner kronor. Detta motsvarar en långsiktigt hållbar nivå på minst 2 procent.

Tabellen nedan visar de budgeterade resultatnivåerna och de önskvärda resultatnivåerna för planperioden. För de kommande åren är resultaten i nivå med önskad resultatnivå, men det kvarstår frågeställningar att hantera.

Det är viktigt med ett långsiktigt hållbart resultat och resultatet exklusive reavinster (underliggande resultat) bör därför uppgå till minst 2 procent av kommunens skatter och bidrag, vilket skulle innebära ett resultat på 111,5 miljoner kronor 2019. De löpande intäkterna ska täcka de löpande kostnaderna. Att nå föreslaget resultat med de låga uppräkningskrav som föreslås kräver effektiviseringar i verksamheten.

För att kunna möjliggöra bostadsbyggande säljs mark vilket ger realisationsvinster. Realisationsvinster inom exploateringsverksamheten¹ är i ärendet budgeterat med 352 miljoner kronor för år 2019 för exempelvis Nya gatan, Norra Skuru, Nybackakvarteret och Ältadalen. För 2020 beräknas 478 miljoner kronor för bland annat Nya gatan, Östra Vikdalen, Järla Station och Ältadalen. För 2021 beräknas reavinsterna till 598 miljoner kronor bland annat relaterat till Järla station, Östra Vikdalen, Sodafabriken och Etapp A och B i Älta.

¹ Realisationsvinster inom exploateringsverksamheten ses som en verksamhetsintäkt vilken inte ska exkluderas i balanskravsutredningen. Dessa ingår därför i Verksamhetens nettokostnader före avskrivningar, jämförelsestörande poster och realisationsvinster.

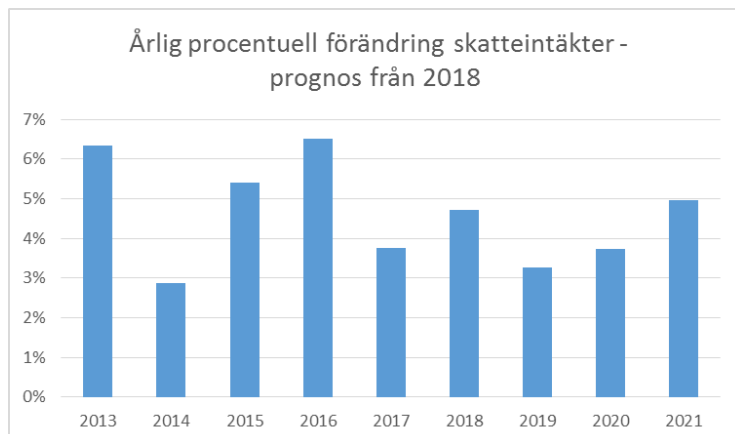
Resultaträkning	2017 Bokslut	2018 Budget	2018 Prognos	2019 Budget	2020 Plan	2021 Plan
Verksamhetens nettokostnader före avskrivningar, jämförelsestörande poster och realisationsvinster	-4 224	-4 880	-4 987	-4 826	-4 803	-4 819
Realisationsvinster försäljning tomträtter	0	0	0	0	0	0
Övriga realisationsvinster	0	1	0	1	1	1
Avskrivningar	-200	-221	-212	-240	-243	-265
Verksamhetens nettokostnader	-4 424	-5 100	-5 199	-5 065	-5 046	-5 083
Skatteintäkter (inkl avräkning)	5 239	5 401	5 421	5 606	5 815	6 121
Inkomstutjämnning	-552	-574	-586	-548	-535	-591
Kostnadsutjämnning	294	325	355	381	364	307
LSS-utjämnning	-83	-103	-103	-108	-110	-112
Regleringsavgift/bidrag	-1	15	16	45	75	69
Införandebidrag	36	10	10	0	0	0
Övriga generella statsbidrag	49	39	43	41	33	20
Fastighetsavgift	149	155	152	158	158	158
Skattenetto	5 132	5 266	5 309	5 575	5 799	5 972
Utdelning kommunala bolag	21	27	27	27	27	9
Finansiella intäkter	8	15	8	15	15	6
Finansiella kostnader	-40	-34	-26	-40	-65	-68
Finansnetto	-11	7	8	2	-23	-53
Resultat före extraordinära poster	697	173	117	512	730	836
Extraordinära poster	0	0	0	0	0	0
Årets resultat	697	173	117	512	730	836
Balanskravsresultat	162	172	117	511	729	835
Årets resultat exklusive exploateringsreavinst	127	100	38	160	252	238

Verksamhetens nettokostnader beräknas uppgå till cirka 5,1 miljarder kronor, vilket är en minskning med 134 miljoner kronor jämfört med prognos 2018. I det ingår bland annat högre reavinst med 293 miljoner kronor och 197,8 miljoner ökade kostnader relaterade till volymer. En redovisningsteknisk justering gör att övriga generella statsbidrag som tidigare redovisats under verksamhetens kostnader numera enligt regelverket ska redovisas under Skattenettet. Det är statsbidraget för välfärdsmiljarden och för bostadsbyggande. Dessa summerar till 41 miljoner kronor.

Skattenetto

I skattenettet ingår skatteintäkter, inkomst- och kostnadsutjämnning, LSS, regleringspost och fastighetsavgift. Skattenettoprognosen för 2019 beräknas till 5,6 miljarder kronor, vilket är en ökning med 266 miljoner kronor eller 5 procent jämfört med prognos 2018.

Beräkningen är baserad på oförändrad skattesats om 18,43. Enligt befolkningsprognosen kommer folkmängden i Nacka vara 103 278 den 1 november 2018, vilket är ca 2 252 fler än motsvarande tidpunkt 2017. Skatteintäkter inklusive generella statsbidrag är för 2019 prognostiserade utifrån detta invånarantal. Skatteintäkterna 2020 och 2021 är baserade på 105 690 respektive 107 436 invånare.

Skatteintäkter

Jämfört med prognosen för 2018 beräknas skatteintäkterna att öka ytterligare de kommande åren. Skatteintäkterna beräknas vara 5,6 miljarder kronor 2018 och väntas öka med mellan 185 och 290 miljoner kronor årligen under budgetperioden. Skatteintäktsökningen beror på att skatteunderlaget ökar och att antalet invånare i Nacka ökar.

	2018	2019	2020	2021
Antal arbetade timmar, ökning	2,1%	0,1%	-0,4%	0,1%

Skatteunderlaget har ökat relativt kraftigt sedan 2010 och beräknas i samband med konjunkturtoppen under 2018 att brytas för att under 2019 övergå och uppnå konjunkturrell balans i slutet av 2020. Under åren 2019 till 2021 fortsätter skatteunderlaget att öka, men i långsammare takt. Den främsta orsaken till den relativt starka ökningstakten är en stark tillväxt av lönesumman. Antalet arbetade timmar bedöms variera med mellan -0,4 och +0,1 procent per år 2019-2021.

Skatteunderlagets reala ökningstakt faller successivt under perioden från dryga 1,4 procent år 2018 till cirka en halv procent vid 2021. Den huvudsakliga anledningen till det är att antalet arbetade timmar slutar växa när konjunkturen vänder. SKL bedömer i ekonomirapporten, maj 2018, att den långa konjunkturuppgången i svensk ekonomi bryts 2019 och att högkonjunkturen övergår till ett läge med konjunkturrell balans i slutet av 2020. Det betyder att den starka skatteunderlagstillväxten under konjunkturuppgången sedan 2010 består till och med i år, men dämpas betydligt från och med 2019. Efter flera år med ökningstal på 4½ procent eller mer bedöms att det kommer ett par år med en ökningstakt under det historiska genomsnittet. Det främsta skälet är att arbetade timmar utvecklas betydligt svagare när vi närmar oss konjunkturtoppen, minskar 2020 och bara ökar marginellt 2021. Även pensionsinkomsterna ökar i långsammare takt från och med i år. Detta motverkas endast i viss utsträckning av att lönerna väntas stiga snabbare.

Skattenetto	2017	2018	2018	2019	2020	2021
	Bokslut	Budget	Prognos	Budget	Plan	Plan
Skatteintäkter (inkl avräkning)	5 239	5 401	5 421	5 606	5 815	6 121
Allmän kommunalskatt	5 254	5 418	5 429	5 606	5 815	6 121
Avräkning	-15	-18	-8	0	0	0
Generella statsbidrag och utjämning	-107	-134	-112	-31	-16	-149
Inkomstutjämning	-552	-574	-586	-548	-535	-591
Kostnadsutjämning	294	325	355	381	364	307
Införandebidrag	36	10	10	0	0	0
Regleringsavgift/bidrag	-1	15	16	45	75	69
LSS	-83	-103	-103	-108	-110	-112
Övriga generella statsbidrag	49	39	43	41	33	20
Fastighetsavgift	149	155	152	158	158	158
Summa skattenetto	5 132	5 266	5 309	5 575	5 799	5 972

Inkomst- och kostnadsutjämning

Inkomstutjämningen

Nackas medelskatekraft är högre än i riket, vilket medför en avgift i inkomstutjämnings-systemet. Inkomstutjämningen påverkas av hur inkomsterna ser ut i hela landet. Inkomstutjämningsavgiften minskar 2019-2020 dels till följd av en växande befolkning i Nacka kommun, dels genom att inkomstutjämningsbidraget per invånare minskar eftersom Nacka kommuns skatteunderlag förväntas sjunka något relativt rikets skatteunderlag.

Den förändring av inkomstutjämningen som genomfördes 2016 medför att Nacka kommun förväntas betala 80 miljoner kronor mer i systemet. För att mildra effekten av denna förändring, fanns ett införandebidrag. Detta uppgår till 9,6 miljoner kronor 2018 och försvinner helt 2019.

Kostnadsutjämningen

Kostnadsutjämningen innebär att kommuner som har en gynnsam struktur får skjuta till medel till kommuner som har en mindre gynnsam struktur. Systemet ska inte utjämna för de kostnadsskillnader som beror på varierande ambitionsnivå, effektivitet eller avgifter. Det är ett inomkommunalt system, det vill säga utan statlig finansiering. Kostnadsutjämningen har flera delmodeller: barnomsorg, grundskola, individ- och familjeomsorg, barn med utländsk bakgrund, äldreomsorg, befolkningsförändringar, bebyggelsestruktur, löner och kollektivtrafik. Inom respektive delmodell jämförs varje kommun med det vägda riksgenomsnittet. Systemet har en eftersläpning, vilket innebär att kostnadsutjämningen för 2019 baseras på kostnadsstrukturen från 2017.

Nacka kommun erhåller bidrag i kostnadsutjämningen, vilken beräknas minska per invånare främst relaterat till delmodellen för barnomsorg. Uppgifterna i prognosen för kostnadsutjämningen 2018 och framåt är fortsatt preliminär. I vårpropositionen finns inte några skarpa förslag om förändringar i anslaget för kommunalekonomisk utjämning.

LSS-utjämningsen

Beräkningarna som ligger till grund för LSS-utjämningsen² baserar sig på antalet LSS-insatser per den 1 oktober 2017 enligt uppgifter från Socialstyrelsen samt preliminära uppgifter om kommunernas ekonomiska utfall för LSS-insatser under 2017. LSS-utjämningsen är ett interkommunalt utjämningsystem och kommunens utfall är relaterat till övriga kommuners utfall.

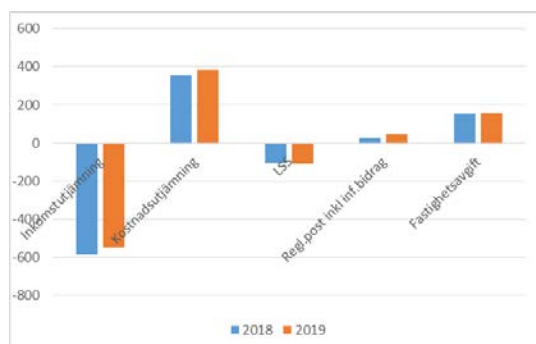
Regleringsbidrag

Regleringsbidraget för 2019 är 45,4 miljoner kronor och ökar kommande år till följd av skatteunderlagsprognos och förändringar i anslaget för kommunalutjämningsen som påverkar omslutningen i inkomstutjämningsen.

Fastighetsavgiften

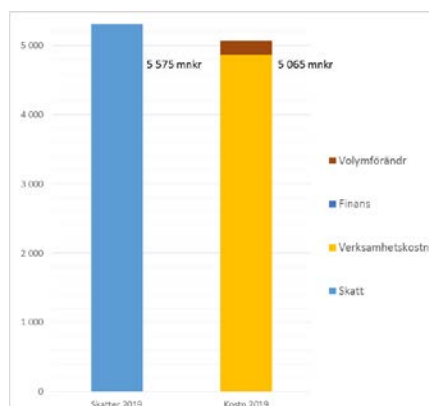
Vid fastighetsavgiftens införande (2008) fördelades 1 314 kronor per invånare ut som en grundplåt. Därefter behåller varje kommun sin ökade intäkt jämfört med basåret.

Fastighetsavgiften i Nacka kommun förväntas uppgå till 157,9 miljoner kronor per år för planperioden.

Vid en jämförelse av skatteunderlagets ökning för olika år är det viktigt att beakta de behov som kommunen möter, inte bara för att antalet invånare ökar utan också för sammansättningen av befolkningen förändras. Nedan visas skatteintäkter och kostnader för 2019.

² LSS – står för Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

I bilden syns att en stor del av skatteintäkterna går åt till att täcka verksamhetskostnader och att effektiviseringar kommer att krävas med 0-uppräkning av priser och löner.

Volymförändringar

I samband med mål och budget görs för varje treårsperiod en budget för det kommande året samt en plan för de därefter följande två åren. Det är i jämförelse med plan 2019 som en avstämning görs för hur volymförändringen ser ut utifrån ny befolkningsprognos.

Förslaget innehåller tillkommande volymökningar på drygt 25 miljoner kronor högre än jämfört med plan 2019. Det ger en volymökning med knappt 197,8 miljoner kronor mer än budget 2018, vilket är högre än förändringen mellan 2017 och 2018. Det beror främst på en generellt högre volymtillväxt vad gäller antal personer och nyttjandegrad än tidigare prognostiserat. Jämfört med plan 2019 är det 500 personer fler och det är huvudsakligen i åldersgruppen 0-18 år som det skiljer sig med 238 personer färre jämfört med befolkningsprognosen i samband med mål och budget 2018-2020. Antalet personer över 65 år är cirka 177 fler än tidigare prognos.

Nämnd	Volymförändring mot plan 2019 (mnr)	Volymförändring mellan 2018-2019
Kommunstyrelsen	-27 803	-28 604
Arbets- och företagsnämnden	-21 174	-51 077
Fritidsnämnden	-2 353	-9 730
Kulturnämnden	1 530	-1 370
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	0	0
Natur och trafiknämnden	729	-5 393
Socialnämnden	743	-21 619
Utbildningsnämnden	14 743	-69 835
Äldrenämnden	7 951	-10 784
Överförmyndarnämnden	600	600
Total	-25 033	-197 812

Nedan beskrivs de volymförändringar som gjorts inom respektive nämnd jämfört med plan 2019 i samband med mål och budget 2018-2020.

Kommunstyrelsen 27,8 miljoner kronor högre än plan

Volymförändringen för kommunstyrelsen mot plan 2019 på 27,8 miljoner kronor beror till stor del på att KPI för tunnelbaneavtalet har förändrats. Den andra stora förändringen motsvarande cirka 19 miljoner kronor är relaterad till justering av enheten för fastighetsförvaltnings och enheten för bygg och anläggnings respektive verksamheter ska bekostas av nyttjarna av fastigheterna fullt ut och resultatet på 20 miljoner kronor motsvaras av resultatförändring kopplat till omläggningen av komponentavskrivningar.

Arbets- och företagsnämnden 21,2 miljoner kronor högre än plan

Volymförändringen för arbets- och företagsnämnden mot plan för 2019 motsvaras av 21,2 miljoner kronor högre kostnader relaterat främst till en ökning av kostnader för nyanlända. Prognosen utgår från Migrationsverkets planeringsantagande och stor osäkerhet finns i om det infrias. Prognosen anger även att andelen kvotflyktingar kommer att öka, vilket ger effekter både på utbildning, arbetsmarknadsinsatser och det ekonomiska biståndet.

Volymen för antalet hushåll i behov av ekonomiskt bistånd ökar med cirka 200 hushåll 2019. Den huvudsakliga ökningen är relaterad till ökningen av antalet nyanlända och antalet före detta nyanlända som inte har egen försörjning efter etableringsperioden.

Fritidsnämnden 2,4 miljoner kronor högre än plan

Förändringen för fritidsnämnden mot plan på motsvarande en ökning med 2,4 miljoner kronor består av drift av ersättningsbassäng för Näckenbadet, Myrsjö sporthall, återlämning av driftkostnader för Näckenbadet som tas ur bruk samt lägre tillkommande kapitalkostnader för 0,8 miljoner kronor.

Kulturnämnden 1,5 miljon kronor lägre än plan

Förändringen för kulturnämnden mot plan är en minskning med 1 miljon kronor som är relaterad till ett antagande om en lägre beräknad stegring av antalet checkar för kundvalet inom kultur.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden oförändrad

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden räknar inte med någon volymrelaterad förändring vilket är i överensstämmelse med tidigare plan för perioden.

Natur- och trafiknämnden 0,7 miljoner kronor lägre än plan

Volymförändringen i jämförelse med plan för 2019 för natur- och trafiknämnden är huvudsakligen relaterad till att kapitalkostnaderna nu beräknas vara lägre för 2018 inklusive en sänkning av internräntan, motsvarande 7,4 miljoner kronor. Vinterunderhållets genomsnittliga utfall för de senaste fyra åren gör att budgeten endast justeras med 0,2 miljoner kronor för 2019. Totalt är förändringen mot plan 0,4 miljoner kronor i lägre volymförändring än tidigare bedömning.

Socialnämnden 0,7 miljoner kronor lägre än plan

Volymförändringen för socialnämnden beräknas till 0,7 miljoner kronor lägre än plan 2019, vilket dock är 21,6 miljoner kronor mer än budget 2018.

Skillnaden mot plan 2019 är framförallt en befolkningsökning av barn och unga i åldern 13-17 år, inom individ- och familjeomsorgen, vilket även är en generell ökande trend i riket. Det är även den del av befolkningen som har flest insatser från socialnämnden.

Inom området kring personer med funktionsnedsättning avser volymjusteringen att det blir fler personer som får assistans genom kommunalt beslut efter att ha fått avslag från försäkringskassan men framförallt om att den genomsnittliga tiden per person ökar genom försäkringskassans tolkningar kring vad som är att anse som ett grundläggande behov.

Utbildningsnämnden 14,7 miljoner kronor lägre än plan

Utbildningsnämndens volymförändring jämfört med plan för 2019 motsvarar 14,7 miljoner lägre kostnader. Jämfört med budget 2018 innebär det en ökning med 69,8 miljoner kronor. Förändringen är relaterad till befolkningsprognosen. Gymnasieskolan står för tre fjärdedelar av kostnadsförändringen år 2019.

Gymnasieskolans budget bestäms inom ramen för Stockholms läns samverkansavtal. Kommunförbundet Stockholms län kommer i juni att föreslå kommunerna en procentuell uppräkningsnivå. Ett antagande är att uppräkningsnivån blir två procent.

Äldrenämnden 8 miljoner kronor lägre än plan

Volymförändringen för äldrenämnden mot plan 2019 uppgår till en sänkning med 8 miljoner kronor, vilket är 10,8 miljoner kronor mer än 2018 års budget. Förändringen är främst relaterad till hemtjänst och särskilda boenden. Volymökning är medtagen med halvårseffekt för ca 38 nya platser på boenden i Ältadalen (Sarahemmet) respektive cirka 38 platser för Graninge.

Lagförändringar som bland annat påverkar kostnaderna för hemtjänsten och korttidsboenden är lagen om utskrivningsklara, som ger kommunerna omsorgsansvaret efter tre kalenderdagar mot som tidigare fem arbetsdagar efter sjukhusvistelse. Även propositionen Förenklat beslutsfattande om hemtjänst för äldre föreslås träda i kraft den 1 juli 2018 kommer att innebära stora förändringar.

Överförmyndarnämnden 600 tusen kronor lägre än plan

Volymförändringen för överförmyndarnämnden uppgår till 0,2 miljoner kronor för ökade kostnader för god man. Totalt är det en minskning som är relaterad till återlämning av ettåriga medel för god man till ensamkommande barn.

Ekonomiska förutsättningar

Pris- och lönekompensation

Sveriges kommuner och landsting beräknar att kommunsektorn står inför stort behov av resurser till kommunsektorn. Beräkningen utgår från att resurserna till skolan, vården och omsorgen skulle öka i takt med den demografiska utvecklingen. Trots ett alltmer ansträngt

arbetsmarknadsläge antas löneutvecklingen bli fortsatt dämpad. De löneavtal som slutits för de närmaste åren ligger på låga nivåer och löneglidningen är låg. Därmed är det inhemska inflationstrycket svagt.

	2018	2019	2020	2021
Lönekostnader inkl. sociala avgifter	3,1%	2,9%	3,5%	3,5%

Ett stigande resursutnyttjande innebär att inflationen stiger men det är först år 2019 som den underliggande inflationen når upp till två procent. Prognos för konsumentprisindex (KPI) presenteras i tabellen nedan.

	2018	2019	2020	2021
KPI	1,7%	2,1%	2,8%	2,8%

I underlaget för de ekonomiska ramarna ges ingen pris- och lönekompensation generellt för åren 2019-2021. För gymnasiet och Södertörns brandförsvaret sker en uppräknings i linje med förväntade avtal och överenskommelser. Det innebär 2 procent per år 2019-2021 för gymnasiet och 3 procent för Södertörns brandförsvaret. Se bilaga 1. För socialnämnden och äldreomsorgen finns avtal som regleras enligt omsorgsprisindex (OPI), dessa är justerade enligt föregående års uppräknings motsvarande 2,7 procent.

Eftersom löneavtalen sannolikt kommer att hamna över den föreslagna kompensationen för pris och lön måste effektiviseringar till för att de ekonomiska ramarna ska hålla.

Personalomkostnadspålägg (PO-pålägg)

Personalomkostnadspålägget (PO-pålägg) ska täcka arbetsgivaravgifter, avtalsförsäkringar och avtalspension. Det är viktigt ur ett konkurrensneutralitetsperspektiv att PO-pålägget täcker kostnaderna fullt ut.

Från och med 2017 gäller ett enhetligt PO-pålägg för anställda upp till och med 65 år. PO-pålägget föreslås lämnas oförändrat på 42,08 procent. Jämfört med de föreslagna referensvärden, 39,20 procent, som Sveriges kommuner och landsting (SKL) ger ut för hela landet behöver Nacka kommun ligga högre eftersom löneläget i Stockholmsregionen är högre än stora delar av landet.

PO-pålägg	<65 år	>65år
Förslag 2018	42,08%	22,00%
Nuvarande 2017	42,08%	22,00%

Ett personalomkostnadspålägg (PO-pålägg) är ett pålägg som sammantaget ska täcka de kostnader som är förknippad med de anställdas löner. Utöver lagstadgade arbetsgivaravgifter, ska pålägget även täcka kollektivavtalade försäkringspremier, som exempelvis omställningsförsäkringar, tjänstegrupplivförsäkring, avtalsgruppförsäkring,

trygghetsförsäkring för arbetsskada och avgiftsbefrielseförsäkringen och kollektivavtalade pensioner. De kollektivavtalade pensionerna består av två huvudsakliga delar, dels en avgiftsbestämd del och en förmånsbestämd del, samt löneskatten på dessa båda delar. Den förmånsbestämda delen gäller lönedelar över ett tak som för närvarande är på ca 39 000 kr per månad. Ju högre lön över 39 000 kr desto högre är den faktiska kostnaden för kommunen vad gäller pensioner. Detta behöver avspeglas i det kommungemensamma PO-pålägget, som för att vara konkurrensneutralt behöver täcka kommunens samtliga kostnader som är relaterade till anställningen. Enligt Sveriges kommuner och landstings (SKL's) beräkningar genererar en anställd med månadslön på upp till 39 056 kr ett PO-pålägg på 37,06 procent och en månadslön på 55 000 kr ett PO-pålägg på 47,86 procent.

Bilaga – Exempel på differentiering av PO utifrån olika månadslöner år 2018			
Exempel med A-Kap-KL			
Månadsinkomst	< 39 063	45 000	55 000
Arbetsgivaravgifter enligt lag			
Ålderspensionsavgift	10,21	10,21	10,21
Efterlevandepensionsavgift	0,70	0,70	0,70
Sjukförsäkringsavgift	4,35	4,35	4,35
Arbetsskadeavgift	0,20	0,20	0,20
Föräldraförsäkringsavgift	2,60	2,60	2,60
Arbetsmarknadsavgift	2,64	2,64	2,64
Allmän löneavgift	10,72	10,72	10,72
S:a arbetsgivaravgifter enligt lag	31,42	31,42	31,42
Avtalsförsäkringar			
Omställningsförsäkring (KOM-KL)	0,00	0,00	0,00
Tjänstegruppplivförsäkring (TGL-KL)	0,04	0,04	0,04
Avtalsgruppsjukförsäkring (AGS-KL)	0,00	0,00	0,00
Trygghetsförsäkr arbetsskada (TFA-KL)	0,01	0,01	0,01
Avgiftsbefrielseförsäkring (AFA), inkl. löneskatt	0,00	0,00	0,00
S:a avtalsförsäkringar	0,05	0,05	0,05
Kollektivavtalad pension			
Avgiftbestämd del (under tak)	4,50	4,50	4,50
+ löneskatt (24,26 %)	1,09	1,09	1,09
Inkomst över tak	0,00	3,96	8,69
+ löneskatt (24,26 %)	0,00	0,96	2,11
S:a kollektivavtalad pension	5,59	10,51	16,39
S:a avtalsförsäkringar o kollektivavtalad pension	5,64	10,56	16,44
S:a PO-pålägg	37,06	41,98	47,86

Ekonomidirektören ges i uppdrag att utreda differentierat PO-pålägg för att ytterligare finfördela kostnader på respektive verksamhet.

Internräntan

Internräntan ska spegla en långsiktig finansieringsnivå och dagens internräntesats på 2,5 procent bedöms vara något hög i relation till kommunens långsiktiga finansieringsnivå. Därför sänks internräntesatsen till 2,0 procent.

Internhyror

Hyran för verksamhetslokaler lämnas oförändrad för 2019. Vid omförhandling av hyror för bostäder ska de ligga i nivå med rådande hyresnivåer i Nacka. Hyresintäkterna från stadshuset debiteras per medarbetare.

Trafik- och fastighetsdirektören ges i uppdrag att se över hyressättning av sociala bostäder. Utredningen ska syfta till att se över prissättning av bostäder för att öka flexibiliteten kring bostadsanvändandet.

Återställande av resultat

Överföring av över- och underskott mellan åren är en central del av styrningen i Nacka kommun och syftar till att skapa långsiktiga planeringsmöjligheter, ansvarstagande och hushållning med skattepengar för kommunens skolor, särskilda boenden och andra verksamheter och enheter. Under de senaste åren har såväl stora överskott som underskott ackumulerats av olika enheter.

Vid ingången av 2018 hade Valfärd skola ett ackumulerat underskott på 9,5 miljoner kronor och Valfärd samhällsservice ett ackumulerat underskott på 26,8 miljoner kronor. I förslaget till ekonomiska ramar är inlagt ett budgeterat överskott för produktionsverksamheterna på ca 0,5 procent av omslutningen. Valfärd Skola ska årligen lämna ett överskott på 10,3 miljoner kronor. Valfärd Samhällsservice ska lämna ett årligt överskott på 2,9 miljoner kronor.

Fastighetsförvaltningen ska under perioden 2019-2021 lämna ett överskott på 20 miljoner kronor. Detta är en effekt av 2015 års ändrade redovisningsprinciper där del av underhållet bokförs via balansräkningen (komponentavskrivning). Underhållets storlek kommer inte att påverkas av förändringen.

Pågående utredningar

Nedan redovisas utredningar som kan komma att påverka förutsättningar för verksamheterna eller för Nacka kommun. Stadsdirektören avser att genomföra en organisationsöversyn som eventuellt kan komma att få konsekvenser för kommande år.

Ny kommunal redovisningslag

Regeringen beslutade den 28 augusti 2014 att uppdraga åt en särskild utredare att se över lagen (1997:614) om kommunal redovisning. Utredningen lämnade ett förslag till en helt ny lag om kommunal bokföring och redovisning och har genomgående lagt förslag som syftar till en mer rättvisande redovisning, ökad insyn och en ökad jämförbarhet. Utredningen föreslog bland annat att pensionsförpliktelser ska redovisas enligt fullfonderingsmodellen. Denna del av utredningen har inte kommit med i den nya kommunala redovisningslagen som i övrigt träder i kraft januari 2019.

Översyn av kostnadsutjämningen för kommuner och landsting, dir 2016:91

En särskild utredare har givits i uppdrag att göra en översyn av systemet för kostnadsutjämning för kommuner och landsting. Utredaren ska överväga om större samhällsförändringar, som påverkar kostnaderna för kommuner och landsting, i tillräcklig grad fångas upp av det nuvarande systemet. Vidare ska utredaren analysera om det finns möjligheter att förenkla utjämningen.

Utredaren ska

- analysera i vilken utsträckning som de olika delmodellerna i kostnadsutjämnningen fångar upp strukturella kostnadsskillnader,
- överväga om vissa delmodeller behöver ändras, eller bör utgå, och om nya delmodeller bör införas och i så fall lämna förslag till sådana modeller,
- lämna förslag till nödvändiga författningsändringar, och
- om de föreslagna ändringarna av kostnadsutjämnningen leder till stora intäktsförändringar, lämna förslag till införanderegler.

Uppdraget ska redovisas senast den 1 juni 2018.

Delbetänkandet En generell rätt till avtalssamverkan (SOU 2017:77) föreslår kommittén bland annat:

- Att kommuner och landsting ska få en generell möjlighet att träffa avtal om att dess uppgifter ska utföras av en annan kommun eller ett annat landsting. Genom ett sådant avtal får en kommun eller ett landsting tillhandahålla tjänster åt en annan kommun eller ett landsting, utan hinder av den så kallade lokaliseringsprincipen i kommunallagen. Förslaget innebär inte att kommuner kan utföra uppgifter som landstingen ansvarar för eller att landstingen kan överta ansvar från kommunerna.
- Vid avtalssamverkan ska kommuner och landsting också kunna uppdra åt en anställd i den andra kommunen eller landstinget att besluta på kommunens eller landstingets vägnar. Sådan delegation omfattas av samma regler som gäller för anställda i den egna kommunen.
- Att det i kommunallagen ska förtydligas att styrelsen ska utöva uppsikt över och rapportera till fullmäktige vilken avtalssamverkan kommunen eller landstinget ingår i.
- Utredningen föreslår att en del av de regler om avtalssamverkan som finns i dag ska finnas kvar oförändrade. Det finns därför områden som inte påverkas av utredningens förslag bland annat skolan, hälso- sjukvården och räddningstjänsten.

Välfärdsutredningen

Regeringen har överlämnat propositionen Tillstånd att ta emot offentlig finansiering inom socialtjänsten, assistansersättningen och skollagsreglerad verksamhet till riksdagen. Förslaget innebär att det införs en begränsning av hur stora rörelseresultat som privata välfärdsaktörer får uppnå.

Krav på tillstånd för att ta emot offentlig finansiering införs för juridiska personer som bedriver verksamhet enligt socialtjänstlagen, lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade och skollagen.

Krav som kopplas till tillståndet är:

- Ett begränsat rörelseresultat i förhållande till det operativa kapitalet. Det tillåtna rörelseresultatet ska beräknas som en avkastningsränta på operativt kapital.

Avkastningsräntan ska bestämmas till statslåneräntan med ett tillägg om 7 procentenheter.

- Inga värdeöverföringar utöver det tillåtna rörelseresultatet får göras.
- Verksamheten ska bedrivas i en separat juridisk person och en årsredovisning ska upprättas och revisorsgranskas. Verksamhet får vidare inte lämnas över till underleverantörer som saknar tillstånd.

Förslagen föreslås träda ikraft 2 januari 2019

Tillit i styrningen, dir. 2016:51

En delegation har inrättats för att inom ramen för de befintliga regelverken genomföra dels projekt som främjar idé- och verksamhetsutveckling när det gäller kommunal verksamhet, dels projekt som omfattar hela styrkedjan, det vill säga, styrning från den nationella nivån till genomförandet i kommuner och landsting. Avsikten är att Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) ska få en framträdande roll i detta arbete. Syftet med projekten ska vara att långsiktigt bidra till förbättrade förutsättningar för kommuner och landsting att vidareutveckla en rättssäker och effektiv förvaltning.

Vidare ska projekten bidra till en tydlig, verksamhetsanpassad och tillitsbaserad styrning som bidrar till att de offentligt finansierade välfärdstjänsterna är behovsstyrda och håller god och likvärdig kvalitet och att de är jämlika, jämställda och tillgängliga.

Uppdraget ska redovisas i en slutrapport den 16 juni 2018.

Ramar för verksamheten

Med utgångspunkt ifrån volymökningar, ekonomiska förutsättningar inklusive resultatkrav föreslås nämnderna få följande ramar.

Verksamhetens nettokostnader	2017	2018	2018	2019	2020	2021
	Bokslut	Budget	Prognos	Budget	Plan	Plan
Kommunstyrelsen	-179,3	-121,7	-159,7	-139,8	-138,6	-139,6
Kommunfullmäktige	-5,5	-6,0	-6,0	-6,3	-6,0	-6,0
varav revision	0,0	-2,5	-2,5	-2,5	-2,5	-2,5
Kommunstyrelsen	-75,0	-39,3	-39,3	-37,3	-35,3	-35,3
varav Kommunstyrelsen	-54,0	-39,3	-39,3	-37,3	-35,3	-35,3
varav saneringskostnader	-21,0		0,0			
Stadsledning & stödenheter	-86,9	-89,6	-89,6	-89,6	-89,6	-89,6
Enheten för bygg- och anläggning	2,9	0,0	-3,0	-6,8	-6,8	-6,8
Enheten för fastighetsförvaltning	20,0	39,0	4,0	26,8	26,8	26,8
Brandförsvaret	-36,7	-38,8	-38,8	-39,8	-40,9	-41,9
Myndighet- och huvudmannaeenheter	11,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Produktion:	-9,0	13,0	13,0	13,2	13,2	13,2
Välfärd Skola	9,0	10,0	10,0	10,3	10,3	10,3
Välfärd Samhällsservice	-18,0	3,0	3,0	2,9	2,9	2,9
KS oförutsett	0,0	-15,0	-15,0	-15,0	-15,0	-15,0
Arbets- och företagsnämnden	-224,4	-182,0	-229,0	-233,1	-242,0	-252,4
Fritidsnämnden	-141,2	-155,4	-158,4	-165,2	-166,5	-188,8
Kulturnämnden	-131,9	-138,8	-138,8	-140,2	-142,1	-143,9
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	-31,6	-31,6	-31,6	-31,6	-31,6	-31,6
Natur- och trafiknämnden	-217,5	-243,1	-243,1	-248,5	-244,3	-235,6
Socialnämnden	-695,5	-727,1	-731,1	-748,8	-765,9	-785,3
Utbildningsnämnden	-2 674,8	-2 796,7	-2 793,7	-2 866,6	-2 922,6	-2 988,9
Äldrenämnden	-750,4	-807,3	-801,3	-818,0	-841,9	-871,7
Överförmyndarnämnden	-7,6	-8,7	-8,7	-8,1	-8,1	-8,1
Summa nämnder	-5 054,2	-5 227,5	-5 310,4	-5 414,8	-5 518,5	-5 661,0
Tunnelbana	-57,0	-13,5	-28,5	-23,8	-21,8	-21,8
Finansiell verksamhet	887,6	361,0	351,4	613,0	737,2	863,6
Totalt	-4 223,6	-4 880,0	-4 987,5	-4 825,6	-4 803,1	-4 819,2

Investeringar 2019-2021

Investeringsvolymen har de senaste fem åren varit cirka 600-700 miljoner kronor och prognoserna för perioden visar på en total investeringsvolym på 3,3 miljarder kronor utifrån nu kända beslut. I tabellen nedan framgår prognos för föreslagna nettoinvesteringar enligt tertial 1 år 2018. Det investeringsutrymme som finns utan att kommunen ska behöva låna mer framgår av tabellen nedan. Det består av årets resultat inklusive avskrivningar.

Prognos för investeringar 2018-2021

År, mnkr	2018	2019	2020	2021	Totalt 2018-2021
Investeringsutrymme med egna medel (inklusive reavinster)	396,0	752,0	973,0	1 101,0	3 222,0
Nettoinvesteringar	1 159,0	876,0	903,0	349,0	3 287,0
Differens inkl reavinster	-763,0	-124,0	70,0	752,0	-65,0
Reavinster exploatering	79,0	352,0	478,0	598,0	1 507,0

Differensen indikerar att kommunens lånebehov kommer att öka för att täcka beslutade investeringar. Härutöver tillkommer ytterligare lånebehov för att täcka andra finansiella delar såsom exempelvis utbetalningar för tunnelbanan. Med nu givna förutsättningar

beräknas låneskulden successivt öka under perioden. Den årliga ökningen ligger runt 1 miljard kronor.

Finansiella nyckeltal

För att mäta måluppfyllelsen av kommunstyrelsens mål att ekonomin ska vara långsiktigt hållbar följs fyra finansiella nyckeltal: Resultatöverskott om 2 procent, soliditeten ska öka över tid, stadsutvecklingen ska vara självfinansierad över en femårsperiod samt övriga investeringar ska självfinansieras till 50 procent. För låneskulden beslutas om ett tak inför varje år, i mål och budget.

Finansiella resultatindikatorer

Finansiella resultatindikatorer	2017 Bokslut	2018 Budget	2018 Prognos	2019 Budget	2020 Plan	2021 Plan
Resultatöverskott % (resultatet exkl reavinsten i förhållande till skatteinnetot)	3,2	1,9	0,7	2,9	4,3	4,0
Soliditet, %	44,5	37,7	35,0	36,7	40,8	47,5
Stadsutvecklingen ska vara självfinansierad över en femårsperiod	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
Övriga investeringar ska självfinansieras till 50 procent	111%	103%	36%	80%	107%	290%

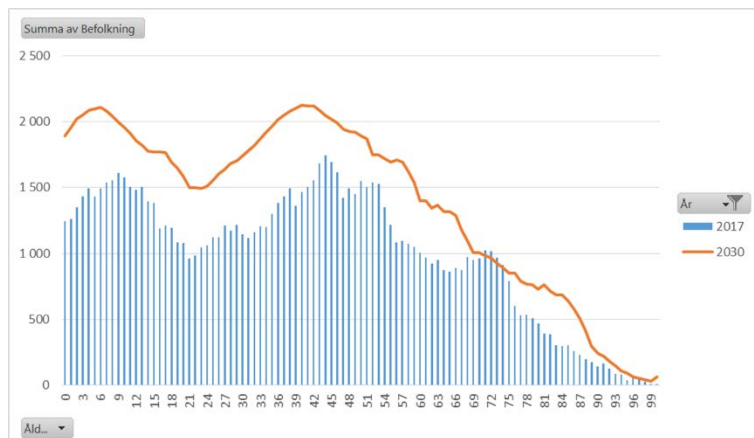
Resultatöverskott är ett mått årets resultat i förhållande till skatteintäkter och utjämning. En tillräckligt hög resultatnivå i budget behövs för att ha marginaler i ekonomin så att kommunen med säkerhet når lagens krav på en ekonomi i balans vid årsbokslutet. Resultatet behövs också för att kunna finansiera investeringar. I detta förslag till budget för 2019 är resultatöverskottet på 2,9 procent, det vill säga på en långsiktigt hållbar nivå.

Målet för *soliditeten*, det vill säga hur stor andel av tillgångarna som finansierats med egna medel, är att förändringen av nyckeltalet ska vara positiv mellan åren. Målet nås för de sista två åren i perioden för soliditet.

Självfinansieringsgrad ger en bild av hur stor andel som finansieras med egna medel, det vill säga hur stor andel av skatteintäkterna som finns kvar för att investera årets investeringar, efter att den löpande driften finansierats. En självfinansieringsgrad på 100 procent eller mer innebär att kommunen kan finansiera samtliga investeringar som genomförts under året. Av de totalt beslutade investeringarna för 2019 på 876 miljoner kronor kan cirka 86 procent finansieras med egna medel. Sett till investeringar exklusive stadsutveckling så kan 80 procent av de planerade investeringarna finansieras med årets resultat exklusive reavinsten samt med årets planerade avskrivningar.

Utblick 2035

Befolkningsutvecklingen bygger på det planerade byggandet av bostäder i kommunen. Från dagens cirka 102 000 invånare beräknas Nacka öka till 140 000 invånare 2030. Under perioden kommer andelen barn och ungdomar att öka kontinuerligt, vilket ställer krav på att förskolor och skolor byggs ut i rätt tid. Andelen äldre kommer också att öka markant. Det medför ett ökat tryck på äldreboenden.

Inom kommunen bedrivs ett arbete med en ekonomisk långsiktsprognoz, som är ett arbetsredskap där olika simulering kan göras och som syftar till att belysa konsekvenser av olika beslut som fattas och som påverkar kommunens ekonomi. Långtidsprognosen ska ge stöd i arbetet att fatta beslut som leder till en långsiktigt hållbar ekonomi i ett växande Nacka. Prognosen uppdateras årligen och som ett led i budgetprocessen. Det kommer liksom föregående år i september ett särskilt ärende, med några alternativa scenarier. De slutsatser som kan dras av arbetet med prognosen är att det krävs noggranna avvägningar och prioriteringar, återhållsamhet och ett effektivt resursutnyttjande, så att resultatnivån kan hållas på en långsiktigt hållbar nivå och behovet av att lånefinansiera nödvändiga investeringar begränsas. Kommunen behöver få in andra aktörer som investerar och bör sträva efter att få in pengar från exempelvis markförsäljningar så tidigt som möjligt.

Nämndernas fortsatta arbete

Med utgångspunkt från förutsättningar i ramärendet och dess effekter ska nämnderna inkomma med ett nämndbehandlat yttrande senast den 30 september 2018. Anvisningar kommer att skickas ut den 19 juni 2018. Nämndernas yttranden ligger till grund för kommunens samlade mål- och budgetdokument, som ska beslutas av kommunfullmäktige i november.

Konsekvenser för barn

De föreslagna ekonomiska ramarna innehåller ingen generell uppräknig för pris- och lön år 2019-2021. Eftersom den förväntade pris- och löneutvecklingen i ekonomin generellt är högre kommer det att krävas effektiviseringar i verksamheterna för att hålla budget. Dessa bedöms dock inte behöva bli så omfattande att de går ut över kvaliteten i förskolor och skolor i kommunen, inom individ- och familjeomsorgen eller inom andra verksamheter.

I nämndernas mål- och budgetärenden kommer ytterligare beskrivning av konsekvenser för barn av föreslagna ramar.

Bilaga 1. Ekonomiska ramar avseende driftbudget 2019-2021

Lena Dahlstedt
Stadsdirektör

Eva Olin
Ekonomidirektör

Nina Hammargren
Enhetschef